

C. je bila filiala ž.c. sv. Jurija v Konjicah. Kdaj je bila zgrajena se ne ve. Sigurno pa je že stala v 15.stol. o čemer priča arhitektura.

Iz pisanega neke listine iz 1.1601(str.565) izvemo, da je bil 1.1600 to že vikariat.

Najstarejši del c. je v 15.stol.postavljeni prezbit. z rebrastim obokom. V tristranem zaključku ima tri gotska okna in zunaj je oprt s oporniki. Gl.ol-tar je postavil 1.1744 konjiški kipar Franz Zambling.

Ladja je imela prvotno lesen strop iz tramov. Sedaj je obokana. Nad gl.por-talom je napis: 24. Februar 1669." V ladji so ~~bili~~ 4 str. oltarji : ob sla-voloku oltarja sv. Apolonije in sv. Franč.Xsav. Nato oltarja sv. Ane in Ka-tarine. Od teh oltarjev stoji samo še oltar sv. Franč.Xsav.Na mestu oltarja sv. Apolonije stoji sedaj prižnica.

Obe str. kapeli, sv. Dominica in sv. Henrika sta poznejša prizidka in sicer iz 1.1694.(letnica nad vratno preklado kapele sv. Dominika) Na oltarju ka-pele sv. Henrika je chronogram: TVa PreCatione Henrice AVXILIare Moestis!

Cela c. je dolga 23.4m

V zvoniku, ki stoji v kotu med prezbit in Dominikovo kapelo so trije zvonovi

1. Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis. Anno 1678.

2.Im Namen Gottes bin ich geflossen.Nicolaus Boset hat mich gossen 1664.

3. Conrad Keisser in Cilli hat mich gossen 1779.Joseph Andre P.T.S.P.

Vsi trije tehtajo 12.centov.

Cerkev je bila nekoč obdana od zidu in stolpi, verjetno obramba proti Turkom.Turki so se pojavili v konjiški okolici v 1.1473,1529,1530.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Pri cerkvi je stal carnarium, katerega pa je dal župnik Andreas Eribar(1830-50(skupaj s taborom podreti.

1778 je strela udarila v c. Večje škode ni bilo

L.1871-72 je bila c. renovirana.

Župnijski arhiv vsebuje razne dokumente iz 17 in 18.stol(str.569)Župnijske knjige: krstne od 1.1732, poročne od 1.1732 in isto mrliške.

Ign.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, 1.1893, str.565-583.

In Kirchstetten in Steyermark trug man sich mit der Absicht, den dortigen Pfarrkirchen Hochaltar abzutragen und durch einen neuen zu ersetzen. Der alte Altar ist nach jeder Richtung hin noch in einem Zustande erhalten, dass mit seiner unnöthigen Demolirung ein immernhin erhaltenswerthen Gegenstand verschwinden wurde, wobei kaum anzunehmen ist, dass etwas besseres nachkommt. Conservator Wist nahm sich daher des ehrwürdigen Werkes an und erreichte es beim hochw. Herrn Pfarrer, dass der Altar bleibt, was die Central - Commission ganz besonders befriedigt hat.

(Možno, da ~~tekst~~ da to niso omenjene Črešnjice?)

MDZK, št. ~~XXXX~~ 27, 1.1901, str. 40, Notizen.

N. F.

Pravilno orientirana cerkev leži na južnem pobočju Konjiške gore v n. v. 527m. Cerkev obdajajo ostanki tabornega obzidja.

Viri in literatura: Farna kronika; Ing. Orožen: Bistum und Diocese Lavant VIII. Dekanat Neukirchen, Maribor 1893.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja, kateri sta prizidani 2 enako visoki $\frac{3}{8}$ zaključeni kapeli, enako visoki in široki $\frac{5}{8}$ zaključeni presbiterij, kateremu sta na severu prizidana prizmatična zvonika in pritlična zakristija, ki sega precej preko presbiterija proti vzhodu. Gradnja je kamnita, ometana. Streha enotna, kapel strešasti, zakristija proti vzhodu pultasta, škrljave, razen dela zakristijske, ki je cementna, zvonikova 8- strano piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Vsa cerkev je brez talnega zidca, razen presbiterija, ki ima pristrešen talni zidec. Fabion je preprost, konkaven in obteka vso zunanjščino. Fasada je zelo preprosta. Pp portal s pazduham ima na prekladi

napis: 16 DIE 26. FEBRUARI 169. Sledi profilirana greda z 2 ravnima kriloma ter križem v sredini. Nad portalom je široka lunetasta lina, v trikotnem čelu pa mala podstrešna pp lina.

Ladjini podolžnici imata po 4 pp okno s stolpičastim ostenjem. Kapeli imata preprosta kamenita pp portala in pp okni v zapadni in južna tudi v vzhodni podolžnici ter pp okni v obeh poševnicah, severna tudi v zaključnici. Na portalu severne kapele je napis: 16 M:K: 94, poleg portala pa je nagrobnik župnika Jožeta Avguštinerja (1778- 1829). V zvonikov zašiljeni portal je vdolan nagrobnik Luke Trafenika (+1862), sledi pp okno, maltasti zidec ter končno 4 zašiljene zvonove line z urnimi kazališči. Ogale stolpa poživilja maltasti šivani rob, njegove stene pa zaključujejo trikotna čela s kamenitimi vodnimi bljuvači. Zakristija ima pp portal in pp okno v severni ter pp okno v vzhodni strani steni.

Presbiterij obstopajo 2 + 3 oporniki (severovzhodni manjka!), ki enkrat vstopajo ter se ~~sklupata~~ pultasto končujejo nekoliko pod konkavnim fabionom. Vsi njihovi profili so izpodžlebljeni. Med oporniki se nahajajo okna; južni sta pp in baročno ~~obdelani~~ predelani, vzhodna so 3, visoka, ozka zašiljena, s poševnimi ostenji. Jugovzhodna se končuje s trilistom, severovzhodno je brez krogovičja, vzhodno pa je ~~trax~~ dvodelno, brez razdelilnega stebriča in s krogovičjem v obliki 2 trolistov in nekakega srca. Njegovo ostenje je rahlo konkavno posneto. Vv vseh 3 oknih so fase-tirana in satasta stekla iz prejšnjega stoletja.

Otrojščina: Kamenit (marmor-peščenec) črno-bel tlak je v starem delu ladje dvignjen za stopnico, v presbiteriju pa za dve. Tlak v kapelah, ki so dvignjene za stopnico je črno-bel, cementen.

Zidana pevska empora počiva na 2 toskanskih stebrih in 2 križnih obokih, medtem ko tretjega zavzemajo njene stopnice. Njena zidana ograja je v širini orgelj odstranjena. Njeno fasado krasi štukirane jajčaste vrvice. Novejši, nekoliko širši del ladje je nerazčlenjen, pokriva ga križni obok; starejši del, katerega stene skorja v celoti pokrivajo zavzemajo vsi 3 slavaloki, pokriva banja z 2 paroma sosvodnic. Tudi ta del ima stene nerazčlenjene. Kapeli imata v oglih pilastre, obteka jih profilirana greda, pokriva pa križni obok s tristranimi ~~W~~ zaključoma. Presbiterij ima stene nerazčlenjene. Pokriva ga križno-rebrašči obok ter ~~5~~ $5/8$ zaključek, ločena z rebrasto oprego. Rebra so globokega, konkavnega profila, rastejo neposredno ~~neposredno~~ iz sten ter jih spajata 2 okrogla sklepnika. Vso notranjščino je dekorativno-figuralno poslikal l. 1899 Franc Gornik iz Sv. Petra pri Mariboru.

Iz presbiterija vodi pp marmornat portal s profilirano preklado v zvonico, v katero vodi preprost, vhod tudi iz leve kapele. Zvonica je cementno tlakana in kapasto obokana. Iz zvonice se pride preko 3 stopnic v zakristijo, katero pokriva banja z 2 paroma sosvodnic in v kateri se nahaja piscina z marmornatim školjkastim zaključkom.

Oprava: Glavni oltar ima zidano prizmatično menzo, podstavek, ki stopa poševno v prostor ter tvori obhodna loka ter nastavek, katerega nosita 2-para stebrov, med katerima stojita na obhodnih lokih kipa Notburge in Izidorja, in prostorno razgibano, golšasto, v sredini prekinjeno ogredje z atiko, katero nasita betvasta, oglata stebra in voluti, zaključuje pa izredno prostorno razgibano golšasto ogredje. Flankirata jo 2 ~~klečeča~~ angela. V osrednji niši, katero obdaja 15 razgibanih medaljonov v temenu pa krona večja kartuša, stoji kraljica Marija z detetom v desnici ter 2 angeloma ob straneh. Pred nišo stojita ob stebrih veliki plastik i Janeza Nepomuka in Valentina, v atiki pa je BO v gloriji oblakov in

angelov. Previsoki tabernakelj z baldahinom je mlajši dodatek iz l. 1872. Enako so mlajši pločevinasti svečniki. Oltar je bogat, vendar ne prvo-razredno delo našega baroka. Postavil ga je kipar Franc Zmabling iz Konjic l. 1744. Obnavljan je bil l. 1843 in zadnjič l. 1950. (Zamuda), ko so mu bilie zamenjane vse 4 figure z onimi iz Herinkovega oltarja. Korne klopi in obhajilna menza iz l. 1846. so bp.

Prižnica ob slavaloku je bogato baročno delo 5/8 tlorisa. Kancelo členijo na oglih stebriči, stoječi na podstavkih z angelskimi glavici, med njimi so pps niše, okrašene zgoraj z akantom, v katerih stoje 4 evangelisti zaključuje pa jo golšasti, bogato profilirani zidec. Steno krasi razgibana rokajska ornamentika. Na vratih je napis: Von Joseph Wrenk in Sternstein Kanzel verputzt in Jahre 1840 im Monat September. Golšasti 5/8 baldahin krasiyo angelske glavice, zaključujejo pa volute, ki se sekajo v podstavek, na katerem stoji angel z Mozesovimi tablicami. Na volutah sedita 2 putta in-stojita 2 cvetni vazi, vmes pa se dviga manjši kip Krista kralja z zemeljsko oblo v rokah. Prižnica kaže zanimivo mešanico stilnih elementov 17. in 18. stol., ter je večinoma iz začetka 18. stol., saj jo je l. 1714. poslatil Celjan Johann Benedikt Huster.

Oltar v desni kapeli je posvečen sv. Henrik. Sestavljajo ga : Zidna, prizmatična menza, močno v prostor razvit podstavek, ki se preko obhodnih lokov povezuje s slopoma ob stenah ter nastavek, katerega nosi par uvitih in par gladkih stebrov ter deli golšastega ogredja, ki se prek o 2 volutast lokov povezuje s slopoma. Atiko nosita kombinirana solpa, flankirata voluti, zaključuje pa razgibano ogredje z baldahinom v temenu. V osi oltarja sta sliki o. pl. sv. Henrika in v atiki sv. Marka. Henrikova slika je zgoraj valovito zaključena v okviru, katerega teme krasi asimetrična kartuša. Celofigurni svetnik stoji ob mizi, na kateri leži meč. Odet je v oklep ter v kraljevski hernelinasti plašč, na glavi ima krono, v desnici žezlo in lilijo, v levici kraljevsko jabolko, ki deloma sloni v ...

z draperijo ter odpirajoče se nebo z 2 puttoma. Slika dobre kvalitete je iz 2. pol. 18. stol. Slika sv. Marka v razgibanem okviru zvonaste oblike je kvalitetnejša od Henrikove. Kaže na mizo sedečega evangelista, ki strmi v nebo. Pod mizo leži lev. Slika je močnega klorita ter iz 2. pol. 18. stol. Mogoče je Straussovo delo? V nastavku stoje kipi iz glavnega oltarja, ki so obrtne kvilitete: Štefan, Jožef, Janez Krstnik in Lovrenc, na ogredju in v atiki je več efebov, puttov, angelskih glav, šopkov vrtnic ter draperija, ki pada ob atiki in nastavku navzdol. Tabernakelj in svečniki so novi. V oltarju suppedanij je vdolbena epitafna plošča, ki ni čitljiva, a je pokrivala neko plemenitost in jo je še iz 17. stol. Oltar je kvalitetno delo 2. pol. 18. stol. Oltar je v desni levi kapeli je posvečen sv. Dominiku. Ima prizmatično menzo z dolbino in tirolskim kipom mrtvega Jezusa, enako oblikovan podstavek kot Henrikov oltar, le da sta obhodna loka močnejša in počivata ob stenah na podstavkih 2 uvitih stebrov, ter nastavek, ki se razteza preko vse širine kapele. Nosita ga 2 gladka in 2 uvita stebra z golšasto gredo, ki se v sredini prekinja, da se nadaljuje v potlačenem loku nekoliko višje nad osrednjo nišo. Atika je reducirana na oblačno in angelsko glorio, v kateri stoji angel varuh z otrokom, zgoraj pa nosita 2 putta veliko krono. V osrednji dolbini je kip sv. Dominika, ob straneh stoje Avguštin, Gregor Veliki, Hieronim in Ambrož, na ogredju stojita Blaž in Miklavž, njima ob strani pa klečita 2 putta. Vsi kipi so kvalitetni in je sploh oltar najboljši kos cerkvene oprave. Ker je oltar pozlatil l. 1714. celjski slikar Johann Benedikt Huster za 268 fl (skupaj s prižnico, račun od 25. 6. 1719.), ga smemo datirati v čas ca 1710. Tabernakelj je novejši ter enak onemu na Henrikovem oltarju.

Orglje iz let 1834-35 so delo Petra Rumplja iz Kamnika. Podobi Davida in Cecilije je naslikal po stilu sodeč Jožef Vrenko.

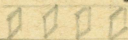
Krstilnik, kropilniki, lesteneč, klopi in spovednice so bp.

Križev pot delan po Führichu je v Zamudovih okvirih iz l. 1951.

Zakristijska omara ja baročna iz 18. stol.

Oprema je bp.

Zvonik: Pred dozidavo Dominikove kapele l. 1694. je imel zvonik vhod v l. nadstropju-zapadne stene. Vhod je bil kamenit, ppk, prirezan na ajdovo vrno, torej iz 16. stol. Takrat je bila zakristija še v zvonikovem pritličju ter je vanjo vodil zašiljeni portal v njegovi severni steni. Zakristija je bila banjasto obokana in precej višja kot je danes, (ca 1 m), iz nadstropja nanjo je vodila nekaka oratorijska lina (danes razidana) v presbiterij. Zvonik je mlajši od presbiterija. V njem visi bronasti zvon iz l. 1921.

Podstrešje: Vsi oboki so kameniti. Presbiterij je bil od vsega začetka obokan, ladja pa je bilaravno krita in krajša od sedanje. Vidna je na severni steni opečno-rjava dekorativna slikarija sestojeca iz bledečih si rombov , na južni steni pa prepletajoča se poznogotska vitica mehkih, halugastih oblik. Zapadni del ladje je iz 17. stol. Jasna prizidka sta obe kapeli in zakristija, ki je bila prvotno pritlična s severno pultasto streho, šele pozneje so jo dvignili za etažo ter ji dali vzhodno pultasto streho.

Resume: Cerkev je iz konca 14. stol. ter so jo verjetno postavili kartuzijani iz Zič, saj je posvečena njihovi patroni NLG. Spadala je pod konjiško prafaro, katerih prvi vikar Konrad se omenja že l. 1402, Obsegala je ~~okoli 1 ha~~.

vzhodni del ladje in presbiterij, ki je bil od vsega početka obokan, medtem ko je imela ladja raven lesen strop. Ker je bil poleg cerkve karner, to dokazuje, da je bila cerkev od vsega začetka vikariatnega značaja in je imela polopališče. V letih 1480-83 so jo oskrunili Turki, nakar je bila obnovljena in po Santoninu dne 30. 5. 1487. posvečena skupaj z oltarjema DM in sv Katarine. Iz dobe obnove izvira dekorativna slikarija na ladjinih stenah. Takrat so cerkev obdali tudi s taborom in stolp¹om. V začetku 16. stol. so prizidali zvonik z zakristijo v zvonici in vhodom v 1. nadstropju zapadne stene. Najkasneje do sredine 17. stol. so obokali ladjo, katero so l. 1669 podaljšali proti zapadu ter vanjo vstavili pevsko emporo. Pri temu so pustili njeno prvotno fasado kot nekako slavo- ločno steno, novi del pa takoj obokali s plitvejšo banjo. K tako povečani ladji so l. 1694. prizidali Dominikovo kapelo (in pri temu uredili zvonikovi spodnji etaži) in verjetno ne mnogo kasneje Henrikovo kapelo (1731?). V teku 18. stol. so prizidali zakristijo, katero so l. 1872 dvignili za shrambino etažo. Istega leta so odstranili tudi "slavolok" v sredi ladje ter odpravili oba oltarja ob njem. Obnovili so tla, popravili vrata in okna ter renovirali opravo. (T. Fantoni in mizarški mojster iz Nove cerkve Franc Gajšek.)

Okolica: Cerkev je nekoč obdajal tabor s stolpi, kjer pa je sedaj cerkvena hi- ša iz l. 1873. je stal karner. Oboje je bilo odstranjeno v letih 1830 in 1835. Pokopališče je bilo prestavljeno na sedanje mesto l. 1845 in je na njemu postavil leseno razpelo Jožef Vrenko l. 1846 za 30 gold. Župnišče je postavljeno v breg tako, da je proti jugu nadstropno, proti severu pa pritlično. Njegov portal je lesen, pp s pazduhoma ter ima kamenito profilitano preklado. V sredini 6 esne fasade je naslikana sončna

ura z letnicama 1732 in 1778. Župnišče se omenja že v prvem cerkvenem inventarju iz l. 1663 in nato l. 1684, a je takrat obsegal le vzhodni del sedanje stavbe, ki je v sedanji obliki deloma iz let 1732 in 1778, deloma iz obdobja 1835-1875.

Nekdanje tabotno obzidje, ki je še ohranjeno proti zapadu in jugu ima več oparnikov. Pred cerkvijo ležeči okrogli kamen, ki naj bi bil po tradiciji stari pranger, to ni.

Konservatorske opombe: Cerkev sicer ne zamaka, vendar je nekoliko zanemarjena.

Ostalo: V okolici stoji Dolski križ, zidano, stebrasta znamenja s 4 vdolbinami, v katerih eni je kip Marije 7 žalosti od Jožefa Vrenka. V Podgorju stoji stara kapela, ki je po tradiciji iz časa, koje še obstajal Žički samostan., a je sam nise videl.

Opombe: V 1. pol. 19. stol. je bilo okoli Črešnjic več rudokopov. V farnem arhivu je ohranjena listina iz l. 1633, v kateri potrjuje Celjski meščan in slikar Franz Michor sprejem 135 fl za neko oltarno delo. Podobna listina je iz l. 1742., le daje podpisana do zvono-livarja Gašpatja Boltežaja Schneiderja.

Listino od 25. 6. 1714 od Johanna Benedikta Husterja celjskega meščana in slikarja sem že omenil pri ⁱⁿopravi.

Ime Črešnjice izvajajo nekateri iz imena Čerenšice, kar pomeni kameniti kraj, ker pomenja čeren skalnati.

Vikarijata v Črešnjicah in Tinjah sta zelo stara. Patriarh Bertold piše l. 1249 studeniškim redovnicam, da mora slivniškemu župniku, čigar župnijo so bile prejele, ostati še toliko dohodkov, da more med drugim nastavljati vikarje pri podružnicah. (Opomba: Zahn, UB. III, str. 119: "Cum consilio archidiaconi in ecclesiis residentes vicarios instituat". L. 1252 so bili ~~xx~~ vikarji v Črešnjevcu, Slov. Bistrici in Spodnji Polskavi. Zahn UB, III str. 182.) O črešnjiški župniji slišimo vprvič l. 1402. Cerkvonopravno je bil črešnjevski beneficij "de collatione et provisione.. plebani in Gonobicz."

Dr. Avg. Stegenšek: O razvoju župnijskih mej. ČZN. V. 1908. str. 198.

Mit dem Stile der Statuen in der Pfarrkirche von Sternstein stimmt der Seitenaltar des heiligen Dominikus in der Pfarrkirche in Kirchstätten überein.

Aug. Stegenšek: Kirchliche Einrichtungsstücke aus der Kartause Seiz, Der Kirchenschmuck, 1905, 36. Jahrgang, Nr. 1. S. 13, 14.